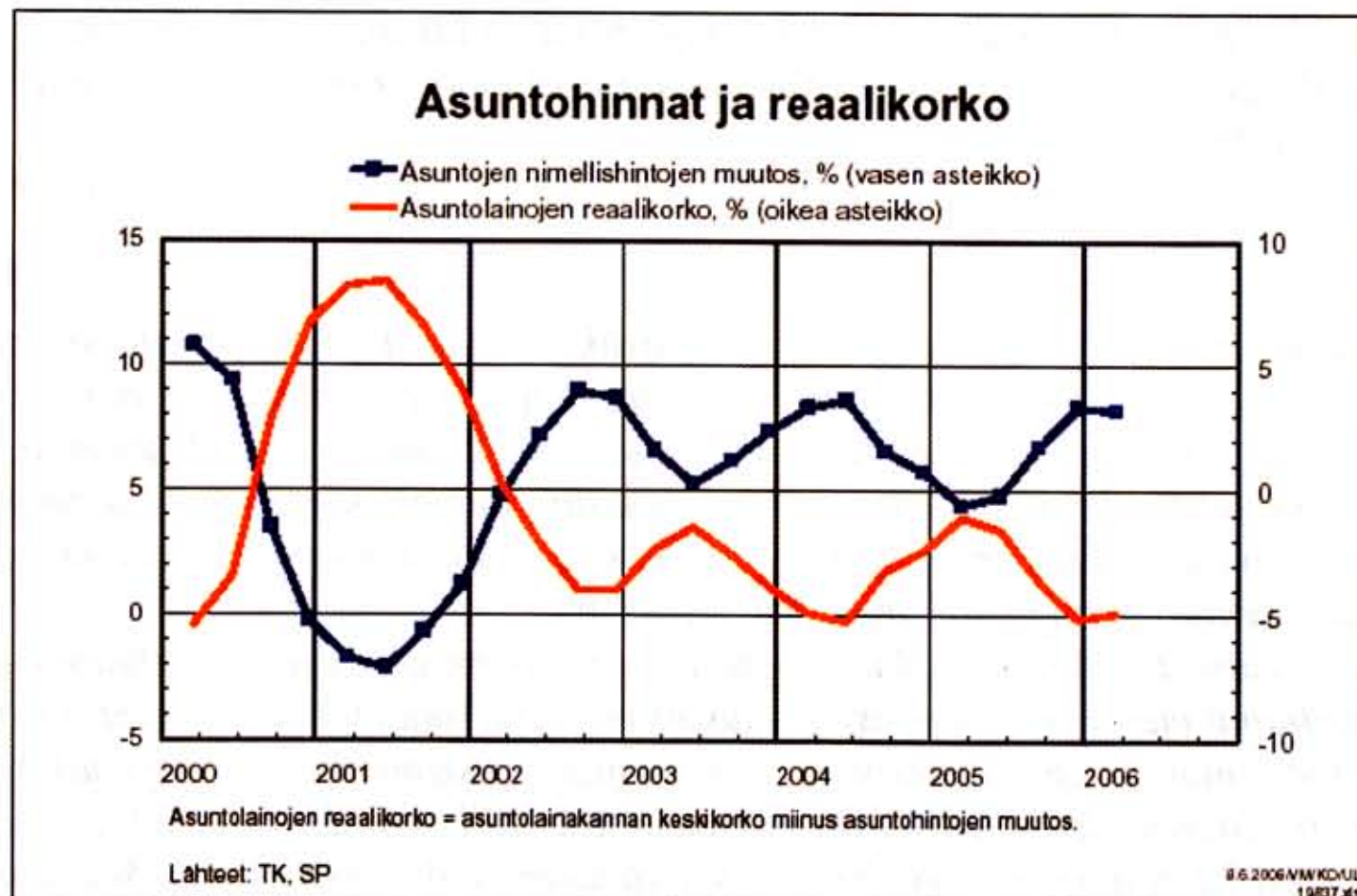

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Miten laki ja perustuslaki säädetään Suomessa?
2. Millainen rooli työmarkkinajärjestöillä on suomalaisessa yhteiskunnassa?
3. Julkisuudessa on keskusteltu, tulisiko Suomessa siirtyä järjestelmään, jossa kansalainen maksaa valtionverotuksessa ansiotuloistaan saman prosentiosuuden tuloveroa siitä riippumatta, kuinka suuret tulot ovat. Miten tällainen ns. tasavero poikkeaisi nykyisestä verotuksesta, ja mitä myönteisiä tai kielteisiä puolia sillä olisi yksityisen kansalaisen ja yhteiskunnan kannalta?
4. Oheinen kuvio kertoo asuntolainojen reaalikoron ja asuntojen hintojen muutoksista Suomessa 2000-luvun alkuvuosina.
  - a) Lue kuviosta, milloin asuntojen hintojen nousu on ollut nopeinta ja milloin asuntojen nimellishinnat ovat laskeneet. (2 p.)
  - b) Pohdi, millainen suhde lainojen reaalikoroilla on asuntojen hintoihin ja millaiset eri tekijät vaikuttavat asuntojen hintoihin. (4 p.)

Lähde: *Rakentaminen 2006*. Rakennusalan suhdanneryhmän väliraportti 21.6.2006.

5. Selvitä, mitä a) isyys, b) huoltajuus ja c) lapsen elatus merkitsevät lapsen aseman ja oikeuksien kannalta.
6. Kaupunkilaisperhe on päättänyt toteuttaa yhteisen haaveensa muuttaa maalle. Sopiva omakotitalo on löytynyt vanhempien entiseltä kotiseudulta. Millaisia tietoja heidän tulisi hankkia ostettavasta kiinteistöstä ja mitä oikeudellisia vaatimuksia ottaa huomioon kauppaa tehtäessä, jotta kauppa olisi pätevä?
7. Arvioi EU-kansalaisuuden vaikutuksia suomalaisen kannalta.

Tehtävät 8A ja 8B ovat keskenään vaihtoehtoisia. Tehtävä 8A on laadittu vanhojen, vuoden 1994 lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, tehtävä 8B uusien, vuonna 2005 käyttöön otettujen lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Kumpaan tahansa tehtävään saa vastata.

- 8A. Selvitä, miksi Suomessa on samanaikaisesti sekä työttömyyttä että työvoimapulaa ja miten tilannetta voidaan yrittää parantaa.

TAI

- 8B. Alla on kahden suomalaisen poliitikon näkemys eurooppalaisesta identiteetistä.
- a) Vertaile alla esitettyjä näkemyksiä eurooppalaisen identiteetin luonteesta. (3 p.)
  - b) Millä keinoin Euroopan unioni on pyrkinyt edistämään eurooppalaisen identiteetin kehittymistä? (3 p.)

”Minulle kansainvälisyys on aina syntynyt erilaisuudesta ja kulttuurien vuorovaikutuksesta, enkä siksi pyri tavoittelemaan ’yleiseurooppalaista identiteettiä’. En usko, että sellaista on edes olemassa. Meillä pitää olla itsetuntoa olla oma itsemme, me olemme eurooppalaisia sellaisina kuin olemme.”

Pääministeri Matti Vanhanen, Helsingin Sanomat 3.2.2004

”Voidakseen tulla ulkopoliittisesti merkittäväksi tekijäksi on Euroopan unionilla oltava oma identiteetti. (...) Uskon, että monelle eurooppalaiselle heidän jäsenyytensä unionissa tarkoittaa toivoa pysyvästä rauhasta, sisäisestä turvallisuudesta, paremmista elinolosuhteista ja taloudellisesta vakaudesta, demokratiasta ja sananvapaudesta. (...) Maantieteellinen Eurooppa ja EU muistuttavat entistä enemmän toisiaan ja muodostavat rauhan, demokratian ja vaurauden vyöhykkeen.

Mitä tahansa teemmekään, Euroopan tulevaisuus on oleva monikulttuurinen. (...) Historia on opettanut meille, että ainoastaan suvaitsevat yhteiskunnat kukoistavat pitkällä aikavälillä. Ei ole mahdollista rakentaa Eurooppaa uskonnollisen poissulkemisen varaan. Eurooppalainen identiteetti ei ole pelkästään kristillinen identiteetti. (...) Meillä on EU:ssa ehkä jopa 20 miljoonaa muslimia puhumattakaan muihin uskontoihin kuuluvista henkilöistä. Uskonnollinen pluraliteetti yhtä lailla kuin ateismi ovat osa eurooppalaista ympäristöä.”

Ulkoministeri Erkki Tuomiojan puheesta Helsingin yliopistossa 5.10.2006

+9. Oheisessa taulukossa on vuoden 2006 presidentinvaalien ensimmäisen kierroksen tulos kolmen eniten ääniä saaneen ehdokkaan osalta eri vaalipiireissä. Luvut osoittavat, kuinka monta prosenttia kyseiset ehdokkaat saivat kunkin vaalipiirin äänistä. Tarja Halonen oli Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen sekä Vasemmistoliiton ehdokas, Sauli Niinistö Kansallisen Kokoomuksen ehdokas ja Matti Vanhanen Suomen Keskustan (Keskustapuolue) ehdokas.

- Miten Suomen tasavallan presidentti lain mukaan valitaan? (3 p.)
- Erittele taulukon tietoja apuna käyttäen ehdokkaiden kannatusta maan eri alueilla ja selitä, millaiset tekijät vaikuttavat kannatuksen alueellisiin vaihteluihin. (3 p.)
- Ajoittain on ehdotettu, että eduskunnan tulisi valita tasavallan presidentti. Pohdi näkökohtia tämän ehdotuksen tueksi ja sitä vastaan pitäen vertailukohtana nykyistä vaalitapaa. (3 p.)

	Tarja Halonen	Sauli Niinistö	Matti Vanhanen
Koko maa	46,3 (%)	24,1 (%)	18,6 (%)
Helsinki	46,3	32,5	6,8
Uusimaa	45,9	30,6	10,9
Varsinais-Suomi	48,7	27,2	13,7
Satakunta	52,2	20,5	19,2
Häme	50,0	25,7	15,6
Pirkanmaa	49,0	26,5	13,7
Kymi	48,8	23,5	18,8
Etelä-Savo	45,9	19,1	27,3
Pohjois-Savo	45,1	17,4	29,1
Pohjois-Karjala	45,6	17,0	27,6
Vaasa	37,0	17,3	28,8
Keski-Suomi	49,4	17,9	22,8
Oulu	41,0	17,3	33,5
Lappi	46,4	15,3	31,2
Ahvenanmaa	69,4	8,5	3,9

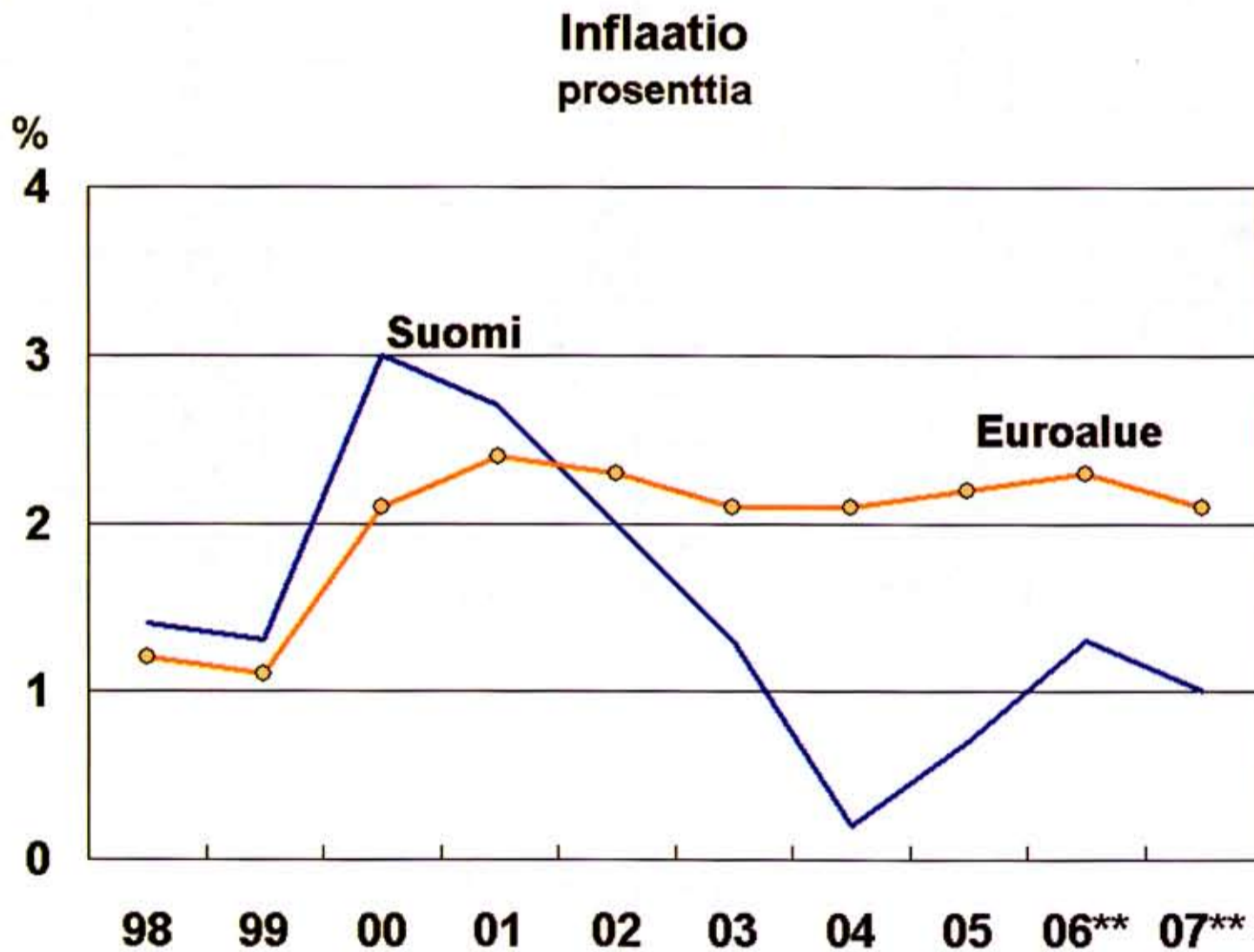
- +10. Oheinen kuvio kertoo inflaatiosta euroalueella ja Suomessa vuosina 1998–2007. Vuosien 2006–2007 tiedot (tähdillä merkityt) ovat kuvion laatimishetken ennuste.
- Päättele kuvion ja tekstin avulla, millainen Suomen inflaatiovauhti on ollut 2000-luvun alussa euroalueen maihin ja Japaniin verrattuna. (2 p.)
  - Pohdi, missä määrin Euroopan keskuspankin asettaman inflaatiotavoitteen ylittyminen on – kuten Mari Kiviniemi esittää – ”ongelmallista”. (3 p.)
  - Millaiset tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että Suomessa inflaatio on ollut viime vuosina alemmalla tasolla kuin euromaissa keskimäärin? (4 p.)

”Yhdysvalloissa inflaatio kiihtyi vuonna 2005 selvästi euroaluetta nopeammaksi. Japanissa sen sijaan jatkui lievä deflaatio edellisvuosien tapaan, ja euroalueen inflaatiovauhtihan on jo usean vuoden ajan ollut hieman yli 2 prosenttia. Ekp:n [Euroopan keskuspankki] inflaatiotavoite on siten pääpiirteissään toteutunut, mutta hieman ongelmallista on kuitenkin se, että inflaatio on jatkuvasti ollut tuon maagisen 2 prosentin viitearvon yläpuolella. Näin kävi myös viime vuonna, inflaatio oli 2,2 prosenttia.”

Kansanedustaja Mari Kiviniemi eduskunnassa 31.5.2006

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lähde: Eurostat, Tilastokeskus

29.8.2006/KO

Lähde: Valtiovarainministeriö/Tilastokeskus/Eurostat